

Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II

Ступінь вищої освіти	<i>Бакалавр</i>	Форма навчання	<i>Денна/Заочна</i>	Навчальний рік/семестр	<i>СЕМЕСТР I/ \2023-2024</i>
-----------------------------	-----------------	-----------------------	---------------------	-------------------------------	----------------------------------

Силабус

Назва навчальної дисципліни	Методика навчання української мови
Кафедра	ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ
Освітня програма	013 Початкова освіта
Тип дисципліни, кількість кредитів та годин (лекції/практичні/семінарські/лабораторні заняття/самостійна робота)	Тип дисципліни (обов'язкова чи вибіркова): <i>Обов'язкова</i> Кількість кредитів: 6 Лекції: 30 Семінарські/практичні заняття: 42 Лабораторні заняття:- Самостійна робота: 108
Викладач(і) відповідальний(і) за викладання навчальної дисципліни (імена, прізвища, наукові ступені і звання, адреса електронної пошти викладача/ів)	<i>Островська М.Я., кандидат педагогічних наук</i> marianna.29.1984@gmail.com
Пререквізити навчальної дисципліни	Пререквізити навчальної дисципліни опрацювання теоретичного матеріалу та виконання практичних завдань сприяє конкретизації знань, здобутих під час вивчення таких дисциплін, як: «Сучасна українська мова з практикумом», «Історія і теорія педагогіки», «Дидактика та соціологія виховання», «Основи культури і техніки мовлення»

<p>Анотація дисципліни, мета, завдання та очікувані програмні результати навчальної дисципліни, загальні та фахові компетентності, основна тематика дисципліни</p>	<p>Методика навчання української мови в початковій школі – це дисципліна, предметом вивчення якої є процес підготовки майбутніх учителів початкової школи до навчання української мови молодших школярів. Дисципліна є базовою. Її методологічною основою виступають: Державний стандарт початкової освіти, Концепція Нової української школи, Закони України «Про освіту», «Про вищу освіту»; Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012-2021 рр.); філософські положення про співвідношення категорій «загальне», «конкретне», «одиничне».</p> <p>Методика навчання української мови взаємодіє з таким дисциплінами: лінгводидактика, сучасна українська мова з практикумом, педагогіка, дитяча література з методикою літературного читання, психологія, педагогічні технології.</p> <p>Сформувати в майбутніх вчителів початкової школи методичну компетентність, яка передбачає:</p> <ul style="list-style-type: none"> - наявність умінь ефективно діяти, розв'язуючи стандартні та проблемні методичні задачі у відповідності із визначеним в мовно-літературній освітній галузі Державного стандарту початкової освіти завданнями; - сформованість готовності до формування в молодших школярів комунікативної, читацької та інших ключових компетентностей, а також готовності до розвитку особистості здобувачів початкової освіти засобами різних видів мовленнєвої діяльності. <p>У результаті опанування матеріалом дисципліни мають бути сформовані загальні компетентності:</p> <p>ЗК-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p> <p>ЗК-3. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.</p> <p>ЗК-4. Здатність працювати в команді.</p> <p>ЗК-7. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.</p> <p>Спеціальні компетентності:</p> <p>СК-1. Здатність спілкуватися державною та іноземною мовами як усно, так і письмово.</p> <p>СК-3. Здатність до інтеграції та реалізації предметних знань як основи змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти: мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язберезувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної.</p> <p>СК-5. Здатність до проектування осередків навчання, виховання й розвитку здобувачів початкової освіти.</p> <p>СК-6. Здатність до організації освітнього процесу в початковій школі з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, розвитку в них критичного мислення та формування ціннісних орієнтацій.</p>
---	---

СК-11. Здатність до здійснення профілактичних заходів щодо збереження життя та здоров'я учнів початкової школи, до надання їм домедичної допомоги, до протидії та попередження булінгу, різних проявів насильства.

Програмні результати навчання:

ПРН-1. Організувати монологічну, діалогічну та полілогічну форми спілкування з молодшими школярами, іншими учасниками освітнього процесу, представниками громади, поважаючи права людини та суспільні цінності; формувати судження, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти.

ПРН-4. Спілкуватися із професійних питань засобами державної та іноземної мов в усній та письмовій формах, застосовувати в освітньому процесі прийоми збагачення усного й писемного мовлення молодших школярів.

ПРН-5. Організувати освітній процес із використанням цифрових технологій та технологій дистанційного навчання молодших школярів, розвивати в учнів навички безпечного використання цифрових технологій та сервісів

ПРН-7. Планувати й здійснювати освітній процес з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, забезпечувати розвиток пізнавальної діяльності учнів, формувати в них мотивацію до навчання.

ПРН-9. Планувати та організувати освітній процес у початковій школі, позаурочні й позашкільні заняття та заходи, використовуючи різні організаційні форми навчання та типи занять, із дотриманням принципу науковості та вимог нормативних документів початкової школи.

ПРН-10. Використовувати в освітній практиці різні прийоми формувального, поточного і підсумкового оцінювання навчальних досягнень здобувачів початкової освіти, прийоми диференційованого оцінювання дітей з особливими освітніми потребами.

ПРН-12. Застосовувати методи та прийоми навчання, інновації, міжпредметні зв'язки та інтегрувати зміст різних освітніх галузей в стандартних і нестандартних ситуаціях професійної діяльності в початковій школі, оцінювати результативність їх застосування.

Змістові модулі дисципліни:

**ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. МЕТОДИКА НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ПЕДАГОГІЧНА НАУКА.
МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ГРАМОТИ**

Тема 1. Методика навчання української мови в початкових класах як окрема навчальна дисципліна

Тема 2. Лінгводидактичні та психолінгвістичні основи методики навчання української мови в початковій школі.

Інтегрований підхід до навчання у НУШ. Сучасні методи та прийоми вивчення мови в початкових класах

Тема 3. Методика проведення різних типів уроків української мови в початковій школі. НУШ та інноваційні технології на уроках української мови: інтегроване навчання, технологія формування та розвитку критичного мислення, LEGO технології

Тема 4-5. Методика навчання грамоти

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. МЕТОДИКА РОБОТИ НАД ВИВЧЕННЯМ ЛЕКСИКОЛОГІЇ, МОРФЕМНОЇ БУДОВИ СЛОВА, ФОНЕТИКО-ГРАФІЧНОГО МАТЕРІАЛУ, ОРФОГРАФІЇ

Тема 6-7. Методика вивчення фонетики і графіки

Тема 8. Методика навчання орфографії

Тема 9-10. Навчальні диктанти як важливий засіб формування в учнів орфографічного грамотного письма

Тема 11 -12. Методика вивчення елементів лексикології

Тема 13. Психолого-педагогічні особливості словникової роботи в початковій школі

Тема 14. Методика вивчення морфемної будови і знайомство з елементами словотворення

Тема 15. Засвоєння молодшими школярами понять із галузі морфеміки і словотвору

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ГРАМАТИЧНИХ ПОНЯТЬ. МЕТОДИКА РОЗВИТКУ ЗВ'ЯЗНОГО МОВЛЕННЯ

Тема 16 - 17. Методика вивчення частин мови

Тема 18. Методика роботи над елементами синтаксису

Тема 19. Формування уявлень про ускладнене речення

Тема 20-21. Наукові основи методики розвитку зв'язного мовлення молодших школярів.

Тема 22. Формування мовленнєвої компетентності молодших школярів на уроках української мови. Методика формування аудіативних умінь.

Тема 23. Робота над продуктивними видами мовленнєвої діяльності: говоріння, письмо.

Тема 24. Перекази і твори як види письмових робіт з розвитку зв'язного мовлення, методика їх проведення

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4. МЕТОДИКА ЛІТЕРАТУРНОГО І ПОЗАКЛАСНОГО ЧИТАННЯ

Тема 25-26. Літературне читання у початковій школі. Формування і розвиток навички читання. Використання інноваційних методів та форм роботи на уроках літературного читання в процесі формування читацьких навичок учнів

Тема 27-28. Методика роботи над текстом на уроці читання. Структурний і смисловий аналіз тексту

Тема 29-30. Особливості читання художніх творів різних жанрів та методика їх аналізу

Тема 31. Методика проведення уроків позакласного читання (роботи з дитячою книжкою)

Критерії контролю та оцінювання результатів навчання

ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ:

В процесі навчання предмету передбачається здійснення таких форм поточного контролю, як:

усний контроль (усне опитування) з метою перевірки вмінь логічного мислення, вироблення навичок аргументувати, висловлювати свої думки грамотно, образно, емоційно, відстоювати власну думку (на практичних заняттях, лекціях, консультаціях);

письмовий контроль для з'ясування в письмовій формі ступеня оволодіння студентами знаннями, вміннями та навичками з методики навчання української мови, визначення їх якості – правильності, точності, усвідомленості, вміння застосувати знання на практиці. Письмова перевірка здійснюється у формі контрольної роботи, написання твору, диктанту тощо.

тестовий контроль, що передбачає тести відкритої форми (із вільно конструйованими відповідями) і тести закритої форми (із-за пропонованими відповідями). Крім того планується проведення **тестів-альтернатив**, що вимагають вибору однієї з двох запропонованих відповідей, перевагою яких є те, що вони допомагає швидше орієнтуватися в матеріалі, знаходити спільне та відмінне у явищах, легше класифікувати конкретні явища за певними видами; доцільні **тести-відповідності**, які, як правило, складаються з двох частин, між якими слід встановити відповідність.

практична перевірка, яка має застосовуватися під час проведення практичних і лабораторних занять, а також у процесі проходження різних видів виробничої практики. Така перевірка дасть змогу виявити, якою мірою студент усвідомив теоретичні основи цих дій.

метод самоконтролю з метою запобігання помилкам і виправлення їх. Показником сформованості самоконтролю є усвідомлення студентом правильності плану діяльності та її операційного складу, тобто способу реалізації цього плану. Метод передбачає критичне ставлення студента до своїх здібностей і можливостей, об'єктивне оцінювання досягнутих результатів.

Представлені методи перевірки знань, умінь і навичок можуть бути використані під час звичайних форм організації навчального процесу (лекції, семінарські, практичні і лабораторні заняття) і на спеціальних, організованих з цією метою, заняттях (захист курсових і дипломних робіт, заліки та іспити).

<p>Інша інформація про дисципліну (технічне та програмне забезпечення дисципліни тощо)</p>	<p>Опорні конспекти лекцій; плани практичних занять, завдання для самостійної роботи.</p> <p>Перелік наочних та технічних засобів навчання</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Опорні конспекти; 2. Навчальні посібники; 3. Робоча навчальна програма; 4. Збірка тестових і контрольних завдань для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів. 5. Навчально-методичний комплекс розміщено в доступі системи Moodle. 6. Презентації до занять.
<p>Рекомендовані джерела (основна та допоміжна література), електронні інформаційні ресурси</p>	<p>РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА</p> <p>Основна література</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Вашуленко М.С, Дубовик С.Г. Українська мова і читання : підруч. для 2 класу для закладів загальної середньої освіти(у 2-х частинах). Київ: Видавничий дім «Освіта», 2019. 1 частина. Режим доступу: http://www.osvita-dim.com.ua/free/2_01_01.pdf 2 частина. Режим доступу: http://www.osvita-dim.com.ua/free/2_01_02.pdf 2.Новий Державний стандарт початкової освіти, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018р. 3. Нова українська школа: poradnik dla vchytelja / za zag. red.Н. М. Бібік. Київ:Літера ЛТД, 2018. — 160 с. 4. Методика навчання української мови в початковій школі : навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів / За наук. ред. М.С. Вашуленка. К. :Літера ЛТД , 2012. 364с 5.Навчальні програми для загальноосвітніх навчальних закладів із навчанням українською мовою. 1 - 4 класи. К. :Видавничий дім «Освіта», 2012. 392с. <p>Типові освітні програми для закл. загальної середньої освіти: 1-2 класи. К.: ТД «Освіта-Центр +»,2018.240 с.</p> <p><u>Додаткова</u></p> <p>Анісімова Г.О. Сучасний урок у початковій школі :традиції та інновації (навчально-методичний посібник) / Г.О. Анісімова, О.В. Нікулочкіна. – Тернопіль: Мандрівець, 2013. – 104 с</p> <p>Бех М. Особистісно-орієнтовані технології навчання в початковій школі // Почат. школа. – 2017. - № 6. - С. 16 – 19.</p>

Бондарчук Є. Інтерактивні технології – шлях до створення ситуації успіху у навчальній діяльності молодшого школяра / Є. Бондарчук // Початкова школа : Науково-методичний журнал. - 2017. - № 11. - С. 1-4

Бульбах Т. Підготовка та проведення уроків з мультимедійною підтримкою в початкових класах /Т. Бульбах // Початкова школа : Науково-методичний журнал. – 2015 – № 3 – С. 56-58.

Васильєва О. Реалізація технології діяльнісного методу на уроках у початковій школі // Почат. школа. – 2018. - № 4. – С. 38

Євтушик Н., Ставілова Н. Бінарний урок (позакласне читання та музичне мистецтво) у 3 класі // Почат.школа. – 2018. - № 6. – С. 28-32

Кабельнікова Н. Подолання фонематичних помилок на початкових етапах оволодіння навичками письма / Н. Кабельнікова // Початкова школа : Науково-методичний журнал. - 2017. - № 4. - С. 36-39.

Колот М. Творчі види робіт на уроках української мови // Почат. школа. – 2018. - № 3. – С.15-18

Мочульська Л. Використання дидактичних ігор на уроках української мови і математики / Л. Мочульська // Початкова школа. – 2017. – № 6. – С. 20-23

Охріменко Л. Організація групової роботи учнів під час вивчення української мови в початкових класах // Почат.школа. – 2017. - № 2. - С. 10- 14

Прозорова Л. Творчі різномірні вправи з української мови для розвитку уваги, логічного та дивергентного мислення учнів / Л. Прозорова // Початкова школа. – 2017. – № 5. – С.36-39.

Ушмарова В. Організація науково-методичної роботи з учителями початкової школи у контексті Концепції-Нова українська школа // Почат. школа. – 2017. - № 8. - С.1-4

Ярош Н. Групові методи роботи на уроках у початковій школі // Почат. школа. – 2018. - № 6. – С. - 50 -54